

Kulturdebatt

John Hassler: Vi behöver kloka vetenskapliga modeller för att lösa klimatkrisen

PUBLICERAD 2018-12-09

Nationalekonomen William Nordhaus. Foto: Lisa Mattisson, Lisa Mattisson

Vi måste göra skillnad mellan positiv och normativ analys när vi diskuterar William Nordhaus. Det skriver professor John Hassler i en replik om vetenskap, klimat och ekonomi.

I torsdagens DN Kultur (6/12) kunde vi läsa ett inlägg av professor Christian Azar om William Nordhaus med rubriken "[Så räknar mottagaren av årets ekonomipris fel på klimatet](#)". Om det vore sant vore det allvarligt.

Problemet i Azars resonemang är att han inte gör skillnad mellan positiv och normativ analys. Den förra handlar om hur verkligheten faktiskt ser ut och den senare om vad som är bra utfall. Denna sammanblandning är vanlig i klimatdebatten och jag tror den har bidragit till att vi inte kommit längre i arbetet för att begränsa klimatförändringarna och deras verkningar.

[Läs mer: William Nordhaus tror att "Parisavtalet leder världen på en väldigt farlig väg"](#)

Den globala uppvärmningen orsakas av mänskliga utsläpp av växthusgaser och är en av världssamfundets stora utmaningar,

kanske den allra största. För att ta oss an den måste vi ha modeller som kan beskriva vad som händer under olika scenarier. Dessa kan skilja sig åt vad gäller antaganden om naturvetenskapliga aspekter som till exempel hur känsligt klimatet är för växthusgaser eller hur snabbt metan frigörs från tundran. Skillnaderna kan också handla om vilken politik som kommer att föras och vilka skador klimatförändringar orsakar på mänsklig välfärd. För att kunna analysera konsekvenserna av dessa olika scenarier måste vi ha en modell som kopplar samman klimat, kolcirkulation och ekonomi på en global nivå.

En modell med detta syfte måste i acceptabel grad överensstämma med vad vi faktiskt observerar. Detta tror jag är självklart för alla vad gäller de naturvetenskapliga delarna. Vi kan inte välja de parametrar som styr klimatkänsligheten utifrån vad vi vill att de skulle vara. De måste väljas så att modellens prediktioner är i linje med vad vi observerar. Det borde vara lika självklart att den ekonomiska modellen ska konstrueras så att den är i linje med vad vi observerar. Vi kan önska att vi som människor vore mer altruistiska mot framtida generationer och fattiga i andra länder. Men om vi väljer parametrar i modellen så att resultatet blir att inkomsterna i världen utjämnas och merparten av dem sparas för framtida generationer blir modellen meningslös i en positiv analys.

Vi kan inte välja de parametrar som styr klimatkänsligheten utifrån vad vi vill att de skulle vara.

William Nordhaus får årets ekonomipris för att ha byggt den första modellen där klimat och ekonomi samverkar och som används för att beskriva konsekvenserna av olika scenarier. Modellen ger prediktioner för hur välfärd och konsumtion fördelas över tid och rum – mellan olika generationer och olika regioner i världen. De olika scenarierna kan sedan värderas och jämföras inbördes. En jämförelse mellan olika politikscenarier kan användas som underlag för politiska beslut.

En värdering av önskvärdheten i olika politikscenarier måste bygga på subjektiva och moraliska överväganden. Vad gäller sådana har vi forskare, kanske med undantag av moralfilosofer, inte något övertag. På grund av detta har det blivit vanligt inom nationalekonomin att använda samma värderingar som de vi med positiva argument använder i modellen. Det bästa scenariet brukar kallas "optimalt". Modellen är dock precis lika användbar om andra värderingar används vilka skulle leda till att andra scenarier föredras. Att ett scenario är "optimalt" ska alltså inte uppfattas som ett objektivt påstående.

[Läs mer: "Kritiken mot ekonomipriset gör klimatskeptikerna nöjda"](#)

Azar påpekar med rätta att det finns mycket stor osäkerhet om hur stor den globala uppvärmningen blir för en given utsläppsbana och vilka konsekvenser det får. Våra naturvetenskapliga kollegor har ännu inte lyckats komma överens om en sannolikhetsfördelning för olika nivåer på klimatkänsligheten. Att beräkna konsekvenserna av olika

scenarier är då en användbar metod. Nordhaus har i sin forskning visat att om vi väljer en modest klimatpolitik men det i efterhand visar sig att klimatkänsligheten är hög blir de samhällsekonomiska förlusterna mycket stora. Om vi å andra sidan väljer en mer ambitiös klimatpolitik som i efterhand visar sig vara överdriven blir förlusterna mycket mindre. Detta ger ett starkt argument för en försiktighetsprincip när det gäller valet av koldioxidskatt och visar hur användbara Nordhaus modeller är.

I klimatdebatten har det blivit vanligt förekommande att rangordna forskares moral utifrån vilken diskonteringsränta de väljer. Uppenbart kommer Christian Azar högre än William Nordhaus på en sådan lista. Listor av detta slag är dock inte relevanta när det gäller att rangordna kvaliteten i olika forskningsresultat.

John Hassler är professor vid IIES, Stockholms universitet, och ledamot av ekonomipriskommittén.

TEXT

John Hassler

© Detta material är skyddat enligt lagen om upphovsrätt